

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săseș), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avrigeana”, „Băndășana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-înf), „Beregeana”, „Berzoiva”, „Bihoreana”, „Bistrișana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.”, (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreana”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistriș), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frâșietatea”, „Furnica”, „Geageana”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Inst. de credit”, (Mehădia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul”, (Sebeșul-înf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașfărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerova”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Oleana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săseș), „Seldgeana”, „Sentinela”, „Șercătiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Tibleșana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Viștoaria”, „Viitorul”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe ½ an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Bilanțul general al băncilor noastre pe anul 1908.

Conform uzului din trecut venim a prezenta cetitorilor noștri bilanțul general al totalității băncilor noastre pe anul 1908. Bilanțul cuprinde datele dela 129 societăți pe acții și 30 însoțiri, în total deci dela 159 institute și prezintă următoarele active și pasive:

ACTIVE.

	1908.		Față de 1907.
Cassa	2.148,234	—	194,410
Escont	83.791,402	+	8.388,891
Cred. camb. cu acop. hip.	15.575,138	+	3.868,576
Împrumuturi hipotecare	29.334,641	+	2.241,958
Cred. pers. (oblig. cu caventați)	6.508,889	—	596,249
Cont-Curent și Giro	7.694,861	+	748,084
Lombard	606,430	+	59,422
Efecte publice și acțiuni	8.716,470	+	871,430
Realități	4.166,887	+	504,506
Capital nevărsat	190,759	—	312,223
Mobilier	192,742	+	15,845
Debitori și interese rest.	2.322,567	+	280,866
	K 161.248,970		K 15.876,696

PASIVE.

	1908.		Față de 1907.
Capital societar	20.776,840	+	2.529,736
Fond de rezervă	7.358,110	+	774,272
Fond de garanție al scris. fonic. „Albina”	500,000	—	—
Fond de pensiuni	1.749,150	+	201,673
Fond de binefacere	156,605	+	15,336
Depozite spre fructificare	78.917,552	+	4.752,562
Serisuri fonciare „Albina”	6.970,000	+	410,500
Reescont	31.386,591	+	6.253,617
Creditori	5.494,659	+	59,199
Împrum. hip. ced.	3.262,185	+	205,690
Dividendă neridicată	84,948	—	3,350
Interese trans. anticip.	1.802,894	+	338,203
Profit net.	2.839,436	+	339,258
	K 161.248,970		K 15.876,696

Cifrele bilanțului de sus sunt cu atât mai interesante, cu cât ele reoglindează situația totalității băncilor noastre în primul an de gestiune următor anului de criză 1907. Și primul an de reculegere, după anul critic, a fost precum arată bilanțul general, totodată un nou an de progres. Totalul activelor a crescut cu aproape 15·9 mil. la K 161·24 mil., iar profitul net cu mai mult de K 339 mii la considerabila sumă de K 2·83 milioane.

Ramul principal de afaceri, *Escontul*, care în anul 1907, cu toată situația critică a pieței de bani ori poate tocmai din cauza aceleia, a crescut cu mai mult de K 7·2 mil. la K 75·4 mil., arată la finele anului 1908 o nouă creștere de K 8·38 milioane, cifrându-se în total cu considerabila sumă de K 83·79 milioane.

Dacă adăugăm lângă suma aceasta și *Creditele camb. cu acop. hipot.* în sumă totală de K 15·57 milioane, (arătând și acestea față de 1907 un spor de K 3·86 milioane) vedem că *portfoliul cambial* al totalității băncilor noastre la finele anului reprezintă suma de aproape K 100 milioane, formând 61·62% ale activelor.

Reescontul, restrâns în 1907 în cadre mai modeste (atunci a crescut față 1906 abia cu K 1½ mil.) a luat în anul de gestiune 1908 iarăș avânt, sporindu-se dela K 25·13 milioane cu K 6·25 milioane la suma de K 31·38 milioane, care întrece averea proprie a totalității băncilor noastre cu circa K 840 mii și reprezintă 31·59% ale portfoliului întreg. Rezultă de aici că dacă în multe cazuri singuraticile bănci ale noastre uzează până la

abuz de reescont, care la unele din ele reprezintă dublul, triplul ba chiar suma încincită a averii lor proprii — la totalitatea băncilor noastre reescontul nu depășește decât numai în măsură mică limita impusă de o administrație financiară rațională.

Imprumaturile hipotecare, cu toată ameliorarea pieței de bani în cursul anului 1908, s'a dezvoltat în măsură mai mică decât în anii precedenți și decât ceilalți rami mai însemnati de afaceri. Totuși creșterea reprezintă suma de K 2.24 milioane, cifrându-se în total aceasta poziție cu K 28.334.641. *Cedate* au fost din suma aceasta K 3.26 milioane, arătând poziția aceasta față de 1907 o creștere de K 205 mii.

Creșteri mai însemnate mai remarcăm la *Cont-Curent și Giro* dela K 6.94 mil. la K 7.69 mil. și la *Realități* proprii de rotund $\frac{1}{2}$ milion (starea K 4.166,837).

Efectele proprii și acțiunile în fine s'au sporit față de 1907 cu K 871 mii la K 872 mil. formând 8.40% ale activelor (în 1907 8.39%) și 11.04% ale Depozitelor spre fructificare.

Decreștere arată dintre active numai *Creditele personale* (Oblig. cu caventa) de circa 600 mii la K 6.50 milioane, ceea ce și află explicarea în faptul că majoritatea băncilor noastre, din considerații de mobilitate, preferă cambiile, față de obligațiile cu caventa, mai greu incassabile.

Dintre pozițiile pasive ale bilanțului general este de relevat: *Capitalul societar*. Urcările de capital prin emisiuni nouă, începute în 1907 și cari în acest an au sporit capitalul băncilor noastre cu K 5.1 milioane s'au continuat și în 1908, dar în măsură mult mai mică. Totuși creșterea față de 1907 este de K 2.52 mil. cifrându-se în total capitalul soc. al băncilor noastre la finele anului 1908 cu K 20.77 milioane, din care vărsat K 20.58 milioane.

Fondurile de rezervă, inclusive Fondul de garanție al scrisurilor fonciare „Albina“ de K 500,000 —, la finele anului 1907 de K 7.08 milioane, au crescut până la finele anului 1908 cu K 774 mii la K 7.35 milioane; creșterea este deci de 11%.

Fonduri de pensuni au avut dintre cele 159 institute, ale căror date au servit de bază la compunerea bilanțului general — 68. (în 1907: 58 din 146) Suma totală a acestor fonduri a fost la finele anului 1908 de K 1.74 milioane, arătând față de 1907 o creștere de K 201 mii.

Depozitele spre fructificare, cari formează cea mai însemnată poziție a pasivelor, reprezentând 48.94% ale acestora, se cifrează

la finele anului 1908 cu K 78.91 milioane, arătând față de 1907 o creștere de K 4.75 milioane.

Profitul net al totalității băncilor noastre, deși în urma ameliorării situației financiare cele mai multe și-au redus în 1908 etalonul urcat în 1907, a crescut în 1908 față de anul precedent cu K 339,258 la respectabila sumă de K 2.839,258.

Rentabilitatea capitalului soc. a fost deci la totalitatea băncilor noastre în anul 1908 de 13.78%, față de 14.09% în 1907 și 19.09% în 1906.

„Organizațiunea creditului valah“.

Eră de prevăzut că studiul dlui Brote asupra „Organizațiunii creditului prin băncile românești“, va atrage și atenția publicului maghiar și va ajunge obiect de discuție în presa maghiară. Așa s'a și întâmplat.

Un domn cu numele *Gagyi Jenő* face o dare de samă tendențioasă în Nr. 245 al ziarului „Budapești Hirlap“, despre care ținem să informăm pe cetitorii „Rev. Econ.“, încheind cu câteva reflexiuni din partea noastră.

DI Gagyi își începe darea sa de samă astfel: „Sunt câteva decenii decând s'a înființat, în 1872, primul institut financiar românesc „Albina“ în Sibiiu, și de atunci, mai întâi încet, cu sfială, în ultimii 20 de ani însă rapid, ca ciupercile s'au sporit băncile valahe mai mici și mai mari, constituind o rețea în regiunea locuită de Valahi a patriei noastre și creând o astfel de iobăgie modernă, decât care a fost însutit mai ușoară iobăgia înainte de 1848, asupra căreia s'a lamentat de atâteaori. Câteva sute de oameni ai băncilor au aruncat în o astfel de criză economică clasa cultivătorilor de pământ valahi, așa dară aproape întreg poporul valah, că numărul micilor proprietari de pământ se împuținează în mod bătător la ochi din an în an din cauza sistemului hrăpăreț al institutelor financiare, așa că în ultimii zece ani s'au stâns peste șapte mii mici proprietari valahi“.

„Aceasta criză economică este primejdioasă pentru societatea maghiară din două cauze. Micii proprietari valahi ce se sbat în rețeaua institutelor financiare își pierd cu totul independența, devenind unelte oarbe ale agitatorilor, și că băncile nu se ocupă exclusiv cu chestiuni financiare, ne arată împrejurarea că dintre 25 deputați naționaliști valahi 13 sunt oamenii lor, pe cari ele i-au pus în grumazul alegătorilor îndatorați. Al doilea pericol este însă că la aceasta expedițiune de lotri — unde și pentru o pretenziune de 7—15 fileri se licitează imobilele țaranului sărman, ca să se poată forma o clasă mijlocie de proprietari

valahi conștiinți — statul maghiar e necesitat a tinde ajutorul legal, prin judecătorii, executorii și jandarmii săi. Deci poporul ajuns în mizerie își întoarce întreagă ura sa în contra maghiarimei și a puterii statului...“

Scriitorul articolului spune apoi că din partea maghiarilor s'au indicat mai de multeori aceste abuzuri, producându-se și date din belșug; că în timpul mai nou a început să se ridice voci și în presa valahă în contra impertinentei băncilor; că s. e. în „Tribuna“ s'au prezentat mai multe atacuri în contra casselor de păstrare din anumite centre, din cauză că abia jertesc ceva pentru scopuri obștești valahe din banii despoiați de pe țaranul valah; că acum, în fine, încep a vedea și cercurile conducătoare, că băncile spornite ca buruenile n'au politica drept scop, ci numai mijloc, și că e de importanță că tocmai omul „Albinei“ (dl Eugen Brote, omul Albinei!) al celui mai vechiu și mai mare institut financiar valah, spune acest lucru.

După aceste dl Gagyi intră în meritul cărții dlui Brote spunând că studiul din vorbă arată dezvoltarea creditului valah, activitatea, lipsurile și greșelile institutelor financiare, relevând împrejurarea că *reflexiunile dlui Brote se potrivesc în multe privințe și la băncile mici maghiare și că indicațiunile dânsului arată modul cum s'ar putea proceda cu ele, dacă statul și instituțiunile financiare mari maghiare s'ar interesa serios de această chestiune.*

Urmează apoi o dare de samă mai amănunțită asupra materialului tratat de dl Brote și asupra concluziunilor și rezultatelor la cari dânsul ajunge, încheind astfel articolul său:

„Sunt propuneri serioase, însă abia își vor ajunge scopul la băncile uzurare, cari lucrează cu 80%. *Mai de grabă ar putea statul să ajungă la scop în această direcțiune, dacă ar lăsa în ostirea uzurării și prin un institut ipotecar cu un etalon mai redus ar isbuti să pună în picioare țărănimea valahă, iar aceasta nu e o chestiune secundară, pentru că un popor sătul nu poate fi agitat așa ușor. Activitatea băncilor valahe însă ar fi suspendată pe timp îndelungat, dacă institutele financiare mari din Budapesta le-ar sistă creditul de reescont acordat. Ele au la acest titlu o sumă de 23½ milioane coroane și o parte considerabilă a acesteia sunt bani maghiari cu cari se ajută dușmanii patriei proprie.*“

*

Nu putem lăsa fără comentariu observările tendențioase ale dlui Gagyi.

Băncile și însoțirile noastre, oricât s'au sporit, nu stau în proporție cu numărul cel mare al băncilor și însoțirilor maghiare. Nici binele ce-l săvârșesc băncile noastre în interesul poporului nostru, nu este mai pe jos, nici răul care-l produc

ele, nu este mai mare decât cel pricinuit poporului maghiar prin băncile sale.

Cauza împușinării micilor proprietari nu este a se pune numai în cărca băncilor. Dările și aruncurile sunt tot mai grele din an în an. Anii răi, pustiirea viilor prin filoxeră și alte calamități contribuie foarte mult la sărăcirea micului agricultor. La acestea se adaugă schimbarea rapidă a întregului sistem de economie: părăsirea treptată a bunelor obiceiuri patriarhale de a găti aproape toate cele de trebuință la casă, pe urma căreia se strecoară pe nesimțite luxul, cu întreg cortegiul său păcătos și rușinos alcoolismul, risipa, lenea etc.

Dar acestea apariții, în tot cazul dureroase și condamnabile, se arată și în viața altor popoare conlocuitoare, la Sași, Maghiari etc. Și dacă deci numărul micilor agricultori se reduce nu pot fi învinuite băncile, cari de fapt toate lucrează în bună credință pentru sprijinirea poporului și pentru ameliorarea situației lui economice.

Perfidie este și aserțiunea prin care autorul se încearcă a arăta că băncile noastre se ocupă cu politica. Băncile noastre numai politică n'au făcut și nu fac!

Îl doare pe dl Gagyi, că țărănimea noastră își pierde independența și ajunge unealtă în mâinile agitatorilor. Aceasta încearcă să o dovedească, firește iarăș în mod tendențios, prin împrejurarea că majoritatea deputaților români ar fi fost scoasă prin mijlocirea băncilor.

Adevărul e că deputații români, aparținători partidului naționalităților, sunt toți personalități marcante în viața poporului nostru: advocați, proprietari, medici, protopopi, cari se impun prin vrednicia lor, și numai prin aceasta; nici decât însă în calitate de oameni ai băncilor.

Acuza că, la intervenția băncilor noastre, s'ar licita averi românești și pentru pretenziuni de 7—15 fileri, este o scornitură obraznică. Până acolo băncile noastre n'au ajuns încă și să le ferească D-zeu nici să nu ajungă.

Așa stă treaba și cu imputările ce să fac unor bănci, că abia contribuie ceva pentru scopuri obștești. Adevărul e că, în proporție cu puterile lor, toate băncile noastre contribuie pentru asemenea scopuri, mai mult decât băncile maghiare.

Neadevăr și ignoranță dovedește aserțiunea că omul „Albinei“ — dl Brote — ar spune că băncile românești sunt un mijloc de a face politică.

Înainte de toate să se știe că dl Brote n'a fost și nici nu este un om al „Albinei“ și că dânsul stă cu totul înafară de cercul băncilor și însoțirilor românești.

De altă parte băncile sunt instituții așezate pe baze legale și lucrează în cadrele legilor.

Socotelile lor se publică în ziare și se prezentează an de an tribunalelor reg., așa că ele nu lucrează în ascuns, ci la lumina zilei. Astfel ele stau departe de orice politică.

De importanță este pentru noi observarea că „reflecțiunile d-lui Brote se potrivesc în multe privințe și la băncile mari și la cele mici, pentru că și băncile maghiare au defecte de îndreptat, doar mai multe decât băncile românești.

Dl Brote face propuneri serioase pentru îndreptarea relelor de cari sufăr băncile noastre. Aceasta îndreptare e natural, just și echitabil să se facă din inițiativă și putere proprie. Pentru acest scop s'a înființat și „Solidaritatea” și suntem siguri că ea va căuta căi și mijloace pentru îndreptarea defectelor și pentru dezvoltarea sănătoasă a creditului prin băncile asociate.

Institutul ipotecar propus a se înființa pentru combaterea activității băncilor noastre este un pium desiderium. Doar trebuie ajutați Săcuii, Maghiarii și alții patrioți pentru cari se aduc toate jertfele posibile, așa că nu mai ajunge și pentru crearea unor instituții economice de real folos pentru nevrednicii de Valahi.

Ce privește ultima propunere că: *institutele financiare mari din Budapesta să sisteze creditul de reescont acordat băncilor noastre*, — nu o credem nici serioasă nici realizabilă. Banul trebuie fructificat și capitaliștii își plasează prisosurile, unde ele rentează. Și apoi se știe că terenul valah a fost și va fi destul de priincios în aceasta privință.

Dacă, în cazul extrem, ceea ce e de necrezut, băncile din capitală ar detrage creditul de reescont, acordat băncilor noastre, s'ar găsi ei bani în altă parte, banul fiind o marfă internațională. Prin astfel de mijloace ar putea fi cel mult știrbite interesele băncilor noastre; activitatea și viitorul lor însă ar putea fi primejduite numai prin greșelile proprii, adevărindu-se și aici axioma: „Perirea ta din tine Izraile”, ceea ce încă nu e de admis.

Din contră avem firma speranță că defectele de cari sufăr băncile noastre se vor îndrepta la timp și că organizarea creditului la noi, prin bănci și însoțiri, se va face în condiții priincioase atât pentru ele cât și pentru întreaga masa poporului nostru, dându-se astfel de minciună toate cobirile dușmănoase și respingând toate săgețile veninoase îndreptate asupra băncilor și prin ele asupra poporului nostru.

Trei ani de politică agrară. (1906—1909).

(Continuare).

XII. Publicațiunile ministrului de agricultură în anii 1906—1909.

În anul 1906:

1. Indrumare pe sama raporturilor agricole.
2. Chestiunea agriculturii ungare în anul 1904.
3. Consemnarea după rang a personalului angajaților din ministerul ung. reg. de agricultură, cum și a oficiilor și institutelor subordonate.
4. Indreptar de agricultură pe sama învățătorilor populari, de Tormay Béla.
5. Simbriile muncitorilor agricoli ai Ungariei în anul 1905.
6. Raport despre expozițiile pentru orzul de bere din Viena și Berlin.
7. Darea de samă asupra activității din anul 1905 a acțiunii economice din Săcuime.
8. Metodurile ce se întrebunțează la examinarea chimică a produselor și articolelor agricole.
9. Darea de samă despre activitatea din anul 1905 a acțiunii economice din regiunea muntoasă.
10. Indrumare cu privire la apărarea în contra peronosporii.
11. Conducător la rădirea prin sulfid a viilor copleșite de filloxeră.
12. Păstrarea în camere pentru poame a poamelor iernatice, de György István.
13. Producțiunea de cereale universală a anului 1906 (în limba maghiară și germană).
14. Regulamentul de organizare a institutului de grădărit ung. reg. din Budapesta.
15. Locuințele pentru muncitorii și servitorii agricoli.
16. Consemnarea numelui și prețurilor la școalele de arbori ale statului.
17. Chestiunea agricolă a Ungariei în anul 1905.
18. Teritoriul cultivat în primăvara an. 1905—1906 în țările coroanei ungare.

În anul 1907:

1. Anuarul raporturilor agricole pentru an. 1907.
2. Transacția internațională din anul 1902 pentru protecția paserilor și Ungaria, de Hermann Ottó.
3. Distribuția afacerilor ministrului de agricultură ung. reg. și a personalului.
4. Producțiunea de cereale universală a anului 1906 (ediția II, în ungurește și nemțește).
5. Străjitorul sălbătăciunilor, de Illés Nándor.
6. Regulele de drept ale porturilor libere și ale căilor de poștă.
7. Darea de samă despre muzeul agricol.
8. Despre însoțirile de credit.
9. Consemnarea porturilor libere.

10. Date statistice referitoare la societățile fluviiale, de Krassay Jenő
11. Simbriile muncitorilor agricoli din Ungaria în anul 1906.
12. Producțiunea de cereale universală din an. 1907 (în ungurește și nemțește).
13. Cinci ani ai acțiunii săcuști.
14. Indrumare la întocmirea pe cale artificială a scorburilor drept cuiburi, de Csörgey Titus.
15. Conferințe despre aprovizionarea armatei, de Bernolák János.
16. Consemnarea numelui și prețurilor la școalele de arbori ale statului.
17. Cultura arborilor, de Molnár István.
18. Darea de samă despre activitatea în anul 1906 a acțiunii economice din regiunea muntoasă.
19. Chestia agricolă a Ungariei în anul 1906.

În anul 1908:

1. Distribuirea afacelor ministerului de agricultură ung. reg. și a personalului.
2. Cele mai nouă colonizări ale statului în Ungaria, de Lovas Sándor.
3. Prăsirea răchitei nobile, de R. Molnár István.
4. Producțiunea de cereale universală din anul 1907 (ediția II, în ungurește și nemțește).
5. Anuarul raporturilor economice pentru an. 1908.
6. Consemnarea după rang a personalului amplexiștilor din ministerul ung. reg. de agricultură cum și a oficialilor și institutelor subordonate.
7. Buruenile Ungariei, de Wagner János.
8. Instituțiunile agricole de stat ale Ungariei.
9. Tuberculoza din ugerul vacilor, de Dr. Marek József.
10. Proiect de lege despre camerele agricole, de Bernát István și Rubinek Gyula.
11. Simbriile muncitorilor agricoli ai Ungariei în anul 1907.
12. Despre folosul și pagubele pricinuite de pașeri, de Hermann Ottó (ed. III).
13. Să cultivăm pomi, de R. Molnár István.
14. Producțiunea de cereale universală din anul 1908 (în ungurește și nemțește).
15. Despre reprezentarea intereselor agricole în Germania, de Krisztinkovics Ede.
16. Darea de samă despre activitatea în anul 1907 a acțiunii economice din regiunea muntoasă.
17. Consemnarea materialului de lemn anunțat pentru vânzare în anul 1909 (anul al XVI-lea).
18. Teritoriul cultivat în primăvara an. 1907—1908 în țările coroanei ungare.
19. Povățuitorul sănătății, de Dr. Osváth Albert
20. Catalogul prelegerilor populare economice și a cursurilor de industria agricolă din iarna anilor 1908—1909.

În anul 1909:

(Până la mijlocul lunii Aprilie).

1. Anuarul raporturilor agricole pentru an. 1909.

2. Articolul de lege XLII din anul 1908 despre oprirea falsificării vinului și a punerii în circulație a vinului falsificat cum și ordinațiunile edate în chestia executării aceluia.

3. Despre stupărit, de Kovács Antal.
4. Pescuitul în apele dulci și economia pescăritului, de Répássy Miklos.
5. Producțiunea de cereale universală din anul 1908 (ediția II în ungurește și nemțește).
6. Proiect de lege despre colonizări.
7. Chestiunea agriculturii Ungariei în an. 1907.
8. Trei ani de politică agrară a Ungariei.
9. Păstrarea monumentelor naturale.

(Se va continua).

Scadența cambiilor.

La cambii observarea formalităților prescrise de lege este de cea mai mare însemnătate, și de aceea nu putem destul de serios recomanda băncilor noastre ca să fie cu cea mai mare scrupulozitate la umplerea aceluia și cu acest lucru să încredințeze numai persoane, cari cunosc perfect legea și judicatura cambială.

Ni-s'au prezentat două cazuri pe cari o bancă mare de escont din capitală le-a respins din motiv că scadența este nesigură.

În unul cu text maghiar era scadența pusă pe „mától 6 hónapra“ („de azi în 6 luni“).

În celalalt cu text german era scadența „Am 10-ten Faur“ („în 10 Faur“).

În cazul prim, — după părerea noastră — nu are drept banca de escont, pentru că după natura lucrului cambial are să-l umplă trassantul, prin urmare el are să fixeze și termenul la care are să achiteze acceptantul cambial, dacă vrea să-l accepte.

Este indiferent deci, la ce dat s'a prezentat cambial la acceptant ca să-l onoreze, acceptat odată, el are să-l achiteze la scadența fixată de trassant.

Cu toate acestea, ca să nu vină în perplexitate banca, care reescontează, va fi bine să se țină cont și de acest uz, și să pună scadența pe ziua calendaristică, care corespunde obligamentului, p. e. pe 10 Maiu sau pe 30 Aprilie etc. — firește în limba în care este textul blanchetei de cambiu, sau să se folosească de textul mai uzitat de „6 luni dela dat“ („Sechs Monate à Dato“, „A kelettől 6 óra“).

În cazul al doilea însă are toată dreptatea banca respectivă.

De unde vine într'un text străin în loc de „Februar“ „Faur“? care nici în limba românească nu însemnează pe toate locurile luna Februarie, ci mai vârtos pe „covaciul“ satului de cele mai multe-ori țigan.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea

Sibiu, 11 Noembrie 1909.

Situatia pietii financiare internationale este in agitatie continua. Pe cand la inceputul saptamanei erau temeri de o noua urcare a etalonului in London si apoi in Berlin, acum situatia se judeca mult mai favorabil. La aceasta ameliorare a contribuit in mai mare masura Banca Francei, care nu numai a inceput a satisface cererile de aur ale Statelor-Unite americane, ci a venit si direct in ajutorul pietii engleze, punandu-i la dispozitie 250,000 funti sterling cu termen mai lung. Asemenea a contribuit la ameliorare Banca Austro-Ungara, care din nou a cedat pietii engleze 200,000 sovereigns, facand astfel posibilă sustinerea etalonului actual in London si Berlin.

Sumarul Bancii Austro-Ungare arata scaderea biletelor in circulatie cu 88.2 milioane K, la 12.3 milioane K, iar acum Banca Austro-Ungara a iesit la tot cazul din dăre. Ingrajitoare era insa situatia ei din cauza urcării pretului devizelor mai ales asupra Londonului si Berlinului. Acum si in aceasta privinta se simte o ameliorare satisfăcătoare. Discontul particular notează neschimbat $3\frac{13}{16}\%$.

CRONICA.

Numire de prim-contabil. Dl Romul Dimboiu, până acum șef-contabil și procurist al institutului „Poporul” din Lugos, precum aflăm, a trecut la nou înființatul institut „Șoimul” din Uioara.

In dl Dimboiu, „Șoimul” și-a câștigat un funcționar conștient, cu veche și bună praxă, care va face reale servicii institutului său.

*

Aviz. Avem onoare a aviza pe toți românii de bine, cari au subscris ori au de gând a subscrie acții pentru nou înființându-l institut de credit și economii „Luncana” din Margita, că termenul pentru subscrierea de acțiuni s'a prelungit până la 30 Decembrie n. 1909. Margita, la 25 Octombrie 1909. In numele fondatorilor „Luncanei”: Vasile L. Tamas, prezident, Liviu Rada, secretar.

*

Oficiu postal nou s'a deschis la 1 crt. in colonia miniera Aninoasa (Aninósza) din com. Hunedoarei.

*

Agentura postală sistată. Cu ziua de 21 Sept. a. c. a fost sistată provizor agentura postală din comuna Mișca (Miske) din com. Aradului. Comuna Mișca, colonia Erdőrlak și cătunele Șanțurel, Roos, Tömösdomb și Trestia aparținătoare până acum agenturii sistate, au fost incorporate provizor la oficiul postal și telegrafic din Vadas (Vadász).

BIBLIOGRAFIE.

(Fine).

Greutatea cea mai mare, cu care luptau cooperativele de producție, era lipsa unor debușuri sigure și permanente pentru desfacerea produselor lor. De căteori se înființă o societate de lăptărie, de țesătorie sau de vânzarea ouălor, conducătorii erau nevoiți să

meargă la orașe, să bată la toate ușile, să se roage in dreapta și in stânga, până ce găseau un cumpărător.

Acesta mai totdeauna se folosea de strămtorarea societăților de a vinde repede și le oferea preturi mici.

Contra acestor neajunuri s'a aflat mijlocul de luptă in *federarea societăților de producție*, lucru făcut de către 20 societăți și anume: 8 lăptării, 8 obști pentru arendarea de moșii, un atelier cooperativ de țesătorie, 2 cooperative pentru strângerea ouălor, un atelier de frângerie și o societate de țigle și teracotă.

Societatea federală s'a constituit cu statute in regulă, primind aprobarea Casei centrale a băncilor populare.

Federala are următorul program de activitate:

a) Va desface produsele, ce-i sunt încredințate de cooperative;

b) va primi in comisiune orice fel de mărfuri dela cooperative și dela membrii tuturor tovărășilor economice;

c) va servi ca mijlocitoare între cooperative sau membri și cumpărători;

d) va da instrucțiuni pentru fabricarea și conservarea produselor de industrie agricolă;

e) va da tot felul de informațiuni comerciale;

f) va garantă calitatea mărfurilor și le va vinde, introducând mijloace nouă pentru controlul lor;

g) va înființă o expoziție permanentă pentru orice fel de mărfuri, ce se vor trimite din sate;

h) va vinde cu prețul fabricelor, oprind numai un mic comision, instrumente și mașini agricole, casse de bani, unelte pentru lăptărie etc.;

i) va mijloci vinderea cerealelor, fructelor, țuicei, vinului etc.;

k) va armoniză nizuintele cooperativei și va reprezentă și susține interesele lor morale și materiale;

l) va inlesni schimbul produselor diferitelor cooperative;

m) va ajută magazinele de consum să se aprovizioneze cu mărfuri.

Toate aceste operațiuni nu s'au început deodată, ci pe rând, potrivit cu experiența, ce câștigă conducătorii, cu mijloacele bănești ale federalei și cu încrederea, ce ea inspiră pieteii din țară și din străinătate.

Federala este supusă Casei centrale a băncilor populare și ajutată de dânsa in toate operațiile ce face.

Indată după constituire, federala a închiriat o prăvălie spațioasă și bine situată in București, pe Calea Victoriei Nr. 262, colț cu strada Cosma, începând a vinde produsele lăptăriilor, societăților pentru strângerea ouălor și ale altor societăți de producție.

Intemeierea acestei federale constituie un eveniment economic in mișcarea cooperativă a fraților din Regat. Ea ne ofere și nouă un exemplu, vrednic de studiat și de imitat in practică. Chiar înainte de a avea tovărășii, băncile noastre, in organizația lor actuală, pot să-și instituască, ici-colo, biurouri de informație și să mijlocească desfacerea avantajoasă a produselor țărânilor noastre. Ba băncile cu localuri proprii, potrivite, ar putea execută și punctul h).

Iată pentruce am stăruit mai mult asupra Federalei, ale cărei statute sunt publicate in Nr. 7—1909 al „Curierului”, pag. 20—28.

Din numerii 1—7, apăruti in 1909, remarcăm: *Organizarea creditului in Bosnia și Herțegovina*, de dl Dr. I. Răducanu.

Despre obștiile sătești, de dl T. C. Ionescu-Pășcani.

Îndrumări pentru magazinele de consum.

Mișcarea cooperativă in țeară și in străinătate.

Fuziunea băncilor populare.

Chestiuni de contabilitate.

Circulări și informațiuni.

Cele mai multe articole sunt nesemnate. Dintre cele semnate, relevăm pe ale d-lor Răducanu, P. Rădulescu, C. Popescu, Ionescu-Pășcani, Fotin Enescu, Marin Aron, Comăneanu.*) *Gavr. Todică.*

„Anuarul Băncilor Române pe 1910“. Anul XI. Redactor: Constantin Popp. Sibiu. Tiparul Tipografiei arhidiecezane, 1909.

Binecunoscutul și apreciatul „Anuar“, cu titlul de mai sus, publicat din însărcinarea însoțirii băncilor noastre „Solidaritatea“ a apărut în zilele acestea cu un cuprins mai bogat și date mai complete, decât în anii trecuți.

Anuarul se extinde pe 13¼ coale tipar, și coala primă cuprinde: *portea calendaristică* obicinuită și următoarele notițe de folos practic: Mărirea normală a bancnotelor; Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a notelor de stat și a bancnotelor vechi în val. aust.; Timbre de documente; Chei pentru calcularea intereselor; Frațiunile comune mai obicinuite transformate în fracțiuni decimale; Tragerile la sorti ale lozurilor; Competința de timbru ale registrelor comerciale (cu exemplu); Scala de timbru (I, II și III); Tarifa pentru telegrame; Tarifa poștală și Monetele diferitelor state.

Sematismul însuși se extinde pe 12¼ coale și cuprinde în IV părți: institutele noastre financiare; societăți pe acții, însoțirile și societățile comerciale, în număr de 159, indicându-se la fiecare: firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul social, prețul acțiunilor, termenul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficiale, numele membrilor din direcțiune, din comit. de supraveghiere și al funcționarilor; bilanțul și contul profit și pierdere pe 1908, în fine împărțirea profitului net și al cuotei de binefacere.

Un capitol special este rezervat „Solidarității“, după care urmează consemnarea altor instituții de natură economică-financiară, parte deja înființate, parte sub înființare și înregistrare și două sumare unul după sedii, arătând în care oraș, comună, ce bănci românești sunt și altul alfabetic.

La finele „Anuarului“ se dă „Bilanțul general al băncilor române pe 1908“ și ca adaus o „Tabelă statistică“ a așezămintelor noastre financiare, conținând datele a 159 institute.

Prețul „Anuarului“ legat în pânză elegantă este K 4.— + 20 fil. porto; comande se primesc la *Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu — Nagyszében.* — Exemplarele deja abonate înainte se vor expediă în proximele zile.

Sumar.

Bilanțul general al băncilor noastre pe anul 1908. — „Organizațiunea creditului valah“. — Trei ani de politică agrară. — Scadența cambiilor. — *Revista financiară.* — *Cronică.* Numirea de prim-contabil, Aviz, Oficiu poștal nou, Agentură poștală nouă. — *Bibliografie:* „Anuarul Băncilor Române pe 1910“.

*) „Curierul“ apare în fascicule lunare. Se poate abonă dela „Centrala băncilor populare și a cooperativelor sătești“ din București. Costă 5 lei anual.

„STEUA“.

institut de econ și credit. soc. pe acții, Românpetre.

CONVOCARE.

P. T. acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acții „Steaua“ în Românpetre sunt invitați la

adunarea generală extraordinară,

care se va ține în Românpetre, la 25 Noembrie st. n. 1909, după amiază la 3 oare în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Urcarea capitalului social respective constatarea sumei acțiunilor subscrise din emis. III și stăvirea capitalului social.

2. Modificarea statutelor.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, sunt rugați în sensul statutelor noastre a-și depune acțiunile lor la cassa institutului nostru, eventual la institutele „Albina“, Sibiu, „Luceafărul“, Vârșet, „Sentinela“, Satul-nou și „Panciovana“, Panciova.

Românpetre, la 30 Octomvrie 1909.

Nr. 156 (1—2)

Direcțiunea.

„STEUA“,

takarék és hitelintézet részvénytársaság Românpetre.

MEGHIVO.

„Steaua“ takarék és hitelintézet részvénytársaság által 1909 évi November hó 25 napján délután 3 órakor az intézet hivatalhelységében Românpetren tartandó

rendkívüli közgyűlésre,

a részvényesek ezennel meghívotnak.

Tapirend:

1. Az alaptőke felemelése, illetőleg a III-dik kibocsátásból aláirt részvények számának megállapítása és az alaptőke megállapítása.

2. Az alapszabályok módosítása.

Azon részvényesek, k k a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek alapszabályaink értelmében, részvényeiket az intézet pénztáránál, vagy a nagyszébeni „Albina“, a verseczi „Luceafărul“, a révaufalusi „Sentinela“ és a pancsovai „Panciovana“ intézeteknél letenni.

Românpetre, 1909 évi Oktober hó 30-án.

Az igazgatóság.

„COROANA”, institut de credit și econ. în Bistrița.

CONCURS

Institutul de credit și economii „Coroana” din Bistrița, publică concurs cu termen până în 30 Noembrie st. n. 1909, pentru ocuparea postului de contabil la centrala din Bistrița, post devenit vacant prin înființarea filialei din Borgo-Prund.

Beneficiile împreună cu acest post sunt:

1. Salăr fundamental anual K 2,000.—
  2. Bani de cuartir K 400.—
  3. Venite din comisiuni, reviziuni, asigurări cam K 300.
  4. Reflectantului cu praxă mai veche de contabil i-se mai adaugă un cuincuenal de K 200.
  5. Drept de penzie după normativele în vigoare.
  6. Înaintare din 5 în 5 ani.
- Doritorii de-a ocupa acest post, au să dovedească:
- a) Că sunt de naționalitate români.
  - b) Că au absolvat o școală comercială cu examen de maturitate.
  - c) că posed pe deplin limba română, maghiară și germană în vorbire și scriere.
  - d) că au praxă destulă să conducă independent agendele de contabilitate.

Petentii au a-și așterne cererile în toate 3 limbile, scrise și subscrise de mâna proprie.

Documentele în original sau copie legalizată au să fie alăturate la cererea în românește.

Postul se poate ocupa imediat sau cel mai târziu până în 15 Ianuarie 1910.

După anul de probă, alesul dovedindu-se de co-răspunzător, va fi definitivat.

Informații mai amănunțite se dau bucuros.

Bistrița, 6 Noembrie 1909.

Nr. 157 (1—2)

Diracțiunea.

„CORVINEANA”, inst. de credit și econ. în Hunedoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul nostru dotat cu salăr anual de K 720.— să escrie concurs.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a-și trimite actele la adresa „Corvineana” societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad) până în 23 Noembrie st. n. a. c.

Concurenții cari vor documenta că au absolvat vre-o școală comercială superioară și vor produce atestat de maturitate vor fi preferați.

Postul e de ocupat cu 1 Decembrie st. n. 1909.

Hunedoara, la 9 Noembrie 1909.

Nr. 158 (1—1)

Diracțiunea.

„SENTINELA”.

inst. de credit și economii soc pe acții în Satul-nou.

CONVOACARE.

P. T. acționari dela „Sentinela” institut de economii și credit ca societate pe acții, se invită prin aceasta la

adunarea generală extra-ordinară,

care se va ține în Satul-nou (Révaujfal) la 1 Decembrie 1909 la 12 oare a. m. în localul institutului.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Constatarea capitalului de acții subscrise din emisiunea a IV-a și stabilirea capitalului.
3. Modificarea statutelor.
4. Alegerea unui procurist.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari cu o zi mai înainte de adunare au depus acțiunile sau titlul provizori la cassa institutului în Satul-nou, Sân-Mihai, „Steaua” în Petrovaselo, „Panciovana” în Panciova, „Dunăreana” în T-Cuvin, „Luceafărul” în Vârșet, „Timișana” în Timișoara: „Victoria” în Arad, Nicolau Fabian în Beiuș „Filiala Albinei” în Lugoj și „Albina” în Sibiu.

Dacă numărul acționarilor și al acțiunilor depuse, nu vor fi de ajuns pentru deciziuni valide, se va ține adunarea generală în 9 Decembrie a. c. la locul și oara indicată.

Satul-nou, (Révaujfal) în 29 Octomvrie 1909.

Nr. 159 (1—1)

Diracțiunea.

Societatea de asigurare „Dunărea”.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

Centrala în Viena: ———

◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆

la

„Albina” inst. de credit și de economii.

„Dunărea” se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infrației (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius” fondată sub egida societății „Dunărea”.